

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๕/๑๕๕๓ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า เทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ ว่า ลูกจ้างประจำของเทศบาลไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงไม่มีสิทธิยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามข้อ ๑ (๖) แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพราะไม่ใช่ข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาลถูกต้องหรือไม่

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ จะมีได้กำหนดให้ลูกจ้างประจำของเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ตาม แต่พระราชกฤษฎีกากำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๔ ลำดับที่ ๑๖ กำหนดให้ลูกจ้างประจำของส่วนราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และได้กำหนดผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวสำหรับลูกจ้างประจำของส่วนราชการคือ ปลัดกระทรวง สำหรับลูกจ้างในสำนักงานปลัดกระทรวง อธิบดี หัวหน้าส่วนราชการของส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับลูกจ้างในราชการส่วนภูมิภาคที่สังกัดจังหวัดนั้น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว สำหรับกรณีของเทศบาลเป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ดังนั้น ลูกจ้างประจำของเทศบาลจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ แต่เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมิได้กำหนดผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวสำหรับลูกจ้างประจำของเทศบาลไว้ จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่า เมื่อลูกจ้างประจำของเทศบาลถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว แต่ไม่ปรากฏตัวบุคคลผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวให้ได้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอหารือว่า กรณีดังกล่าวควรจะต้องปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว ประกอบกับ ได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) ผู้แทน

กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนเทศบาลตำบลกระสัง แล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องมียบัตรประจำตัวสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ว่าได้แก่บุคคลใดบ้าง ซึ่งกรณีของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมาตราดังกล่าวกำหนดไว้เฉพาะสมาชิกสภาท้องถิ่นและหรือผู้บริหาร ท้องถิ่น และข้าราชการหรือพนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่รวมถึงลูกจ้างประจำของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย และแม้ว่ามาตรา ๔ (๑๖)^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะ กำหนดให้อำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐฯ ได้ โดยในกรณีของ ลูกจ้างประจำนั้นได้กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีอำนาจออกบัตร ประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่

๑ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (๑) ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๒) ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๓) ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู
- (๔) ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ
- (๕) ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร
- (๖) ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
- (๗) ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๘) ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ
- (๙) ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (๑๐) ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนใน

มหาวิทยาลัย

(๑๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา

(๑๒) สมาชิกสภาท้องถิ่นและหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วน จังหวัด กฎหมายว่าด้วยเทศบาล กฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาล กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา

(๑๓) ข้าราชการหรือพนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด กฎหมายว่าด้วยเทศบาล กฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาล กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา

(๑๔) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(๑๕) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐ หรือองค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดย พระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

(๑๖) ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่อื่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของ รัฐตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

๗) พ.ศ. ๒๕๔๕ กล่าวคือ มาตรา ๔ ลำดับที่ ๑๖^๓ กำหนดให้ลูกจ้างประจำของส่วนราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และได้กำหนดผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวสำหรับลูกจ้างประจำของส่วนราชการไว้คือ ปลัดกระทรวง สำหรับลูกจ้างในสำนักงานปลัดกระทรวง อธิบดี หัวหน้าส่วนราชการของส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับลูกจ้างในราชการส่วนภูมิภาคที่สังกัดจังหวัดนั้น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แต่ไม่ได้กำหนดผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวสำหรับลูกจ้างประจำในกรณีของเทศบาลหรือราชการส่วนท้องถิ่นไว้ด้วย จึงเห็นว่า การกำหนดให้ลูกจ้างประจำของส่วนราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔ ลำดับที่ ๑๖^๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มิได้มุ่งหมายให้รวมถึงลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ดังนั้น ในขณะนี้ลูกจ้างประจำของเทศบาลจึงยังมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐฯ

ด้วยเหตุนี้ หากประสงค์จะให้ลูกจ้างประจำของเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ในการออกบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ก็จะต้องดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ลูกจ้างประจำของเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งกำหนดผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔ (๑๖)^๕ ประกอบกับมาตรา ๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐฯ ต่อไป

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๔ ให้บุคคลต่อไปนี้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัว

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ฯลฯ

ฯลฯ

๑๖. ปลัดกระทรวงสำหรับลูกจ้างในสำนักงานปลัดกระทรวง อธิบดี หัวหน้าส่วนราชการของส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับลูกจ้างในราชการส่วนภูมิภาคที่สังกัดจังหวัดนั้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๖ มาตรา ๗ พระราชกฤษฎีกากำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ออกตามบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ในมาตรา ๔ ให้กำหนดผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวไว้ด้วย

มิถุนายน ๒๕๔๘